

**[Kongl. Tabell-Kommissionens
underdåniga Berättelse angående
Nativitetens och Mortalitetens
förhållande Åren 1811 med 1815
samt Rikets Folkmängd sistberörde
År, daterad d. 23 Januari 1818]**

INLEDNING

Kongl. Tabell-commissionens underdåniga berättelse till Kongl. Maj:t angående nativitetens och mortalitetens förhållande åren ... rikets folkmängd sistberörde år. – Stockholm, 1823-1838

Täckningsår: 1816/20-1831/35

Berättelsen för åren 1811-1815 ingår i "Bihang till riksståndens protokoll vid urtima riksdagen 1817-18" bd 1 s. 294-319

Efterföljare:

Underdånig berättelse till Kongl. Maj:t angående nativiteten och mortaliteten m.m. – Stockholm, 1844-1854

Täckningsår: 1836/40-1849

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Del 1. Befolkning 1720-1967. – 2. uppl. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1969

Befolkningsutvecklingen under 250 år. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1999. – (Demografiska rapporter ; 1999:2)

Kongl. Tabell-Kommissionens underdåniga berättelse [åren 1811-1815]. – Ingår i: Bihang till riksståndens protokoll vid urtima riksdagen 1817-18, bd 1, s. 294-319.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB), 2010.

315,360 Tunnor, eller 82,402 T^r mera än 1812 års Tabell angifver. Upsala Lands-Cancellie den 8 November 1816.

B. W. Fock.

Carlsson.

Lika lydande med Originallet intygar.

Ol. Jon. Fåhræus

I Registratorns i Kongl. Kamm. Exp. ställe.

Kongl. Tabell-Kommissionens underdåniga Berättelse.

Stormächtigste Allernådigste Konung!

Inför Eders Kongl. Maj:t har Tabell-Commissionen, under den 21 October 1812, sista gången haft nåden i underdånighet framlägga ett Qvinqvennii-Tabell-verk ifrån och med 1806 till och med 1810, hvars bedröfliga Resultat utvisade en förlust uti 1805 års förut uppgifne folkmängd af ej mindre än 93,354 personer, som ansågs vara föranledd, dels af Sveriges olyckliga krig under de sista åren, hvori 23,027 personer beräknades hafva stupat på slagfältet, men hufvudsakligast af de kriget åtföljde ännu olyckligare smittosamma sjukdomar, oberäknad den minskning i nativiteten, som af Arméens bortovaro under krigsåren varit en naturlig följd.

Då Tabell-Commissionen nu åter i underdånighet får öfverlemnna bifogade sammanräkning af uppgifterne i de Tabeller, som ifrån Presterskapet åren 1811 med 1815 inkommit, likasom öfver det sista eller qvinqvennii-årets Folkmängd, är det för Commissionen en desto gladare pligt, som detta Tabell-verk innefattar bevis, att ofvanberörde betydande förlust hunnit

blifva botad, och igenfinnes orsaken dertill, ej allenast i det fredligare lugn Riket, under dessa sistförflutne 5 år njutit, utan i synnerhet i Eders Kongl. Maj:ts visa anstalter för helsovården, så väl i allmänhet, som under de korta perioder då Arméerna varit i härnad, igenom hvilka, äfven för en framtid, Riket synes försäkradt, att aldrig mera få röna de rysliga följder, som i detta förra qvinqvennium voro en följd af Arméens saknade Medicinal-vård både under och efter hemkomsten från kriget.

Af det Tabell-verk, som nu härjemte i underdånighet aflemnas, upplyser:

Tab. I. Förhållandet emellan födda och döda alla fem åren samt de förras öfvervigt, som åren 1813 och 1812 utgjort emellan 5 å 8000, åren 1814 och 1811 stigit till nära 15000 men år 1815 uppnått det i Tabell-verket sällsynta belopp af 27,410 personer.

Tab. II. De föddas antal i hvarje Månad af hvardera qvinqvenii-året, samt de födde äkta och oäkta barnens serskildte antal, utvisande att Nativiteten varit starkast i September och minst i Junii Månad, samt att äkta barnens antal uppnått 74,515 emot 5,293 oäkta, eller tillsammans 79,808 barn årligen per medium räknadt.

Tab. III. Vaccinerade Barns antal, äfvensom Barnaföderskornes ålder och antal hvardera året. Hvad de Vaccinerade angår, har för Stockholms Stad ingen uppgift i Tabellerne blifvit lemnad, emedan Prästerskapet härstädes icke deröfver håller några anteckningar; och, då Tabell-Commissionen sökt, att genom underrättelser från Kongl. Sundhets-Collegium i denna del fullkom-

na Tabellen, har icke heller derifrån någon beständare uppgift kunnat erhållas, i anseende till äfven der saknade fullständiga annotationer, än att minst $\frac{2}{3}$ delar af de födde undergått vaccination, men Commissionen har likväl ifrån samma Kongl. Collegium fått emottaga officiel underrättelse, ej allenast att Tabell-författarnes uppgifter för det öfriga af Riket funnits skäligen tillförlitlige, utan ock att de Lacuner, som för Wester-Norrlands, Jemtlands och Westerbottens Län i Tabellen under de 3 första åren förekomma, äro enlige med de till Kongl. Collegium inkomne berättelser och härrört af brist å Vaccine-ämne. Enär Stockholms Stad afräknas, föddes i den öfriga delen af Riket år 1815 ett antal af 82,712 barn, af hvilka 41,007, eller i det närmaste hälften finnes hafva blifvit vaccinerade.

Beträffande Barnaföderskornas antal, så har det samma varit störst åren 1811 och 1815 samt per medium uppgått till 80,464 om året, hvaraf antalet emellan 30 och 35 året varit störst eller 21,232.

25 - 30	dernäst	-	20,998.
35 - 40	-	-	15,097.
20 - 25	-	-	12,953.
40 - 45	-	-	6,928.
15 - 20	-	-	1,952.
45 - 50	-	-	1,271.
samt öfver 50:de året			33.

Tillsammans berörde 80,464. bland hvilka äfven, per medium räknadt, 1341 fått Tvillingar, 24 fått Trillingar, samt under alla åren 2 haft Fyrlingar.

Tab. IV. Mortalitetens förhållande de gifta

och ogifta emellan, hvaraf inhemtas att per medium dödt

Barn under 1 år - - 15,304.

Barn och Ynglingar deröfver
till 15 år - - 12,436.

Ogifta öfver 15 år - - 7,921.

Gifta Personer - - 18,352.

Enklingar - - - 3,630.

Enkor - - - 7,836.

eller tillsammans per medium om året 65,479 pers.

Tab. V. Mortaliteten i anseende till åldrarne och emellan hvart 5:te år

Tab. VI. Dito i hvarje månad i hvardera året.

Tab. VII. Dito ibland de Fattiga.

Tab. VIII. } Dödsorsakerne och Sjukdomarnes
Tab. IX. } härjande i afseende på Län, ålder
Tab. X. } och årsider.

Ehuru Tabell-verket ännu saknar en önskad fullständighet i dessa delar, då under ifrågavarande 5 år ett icke mindre antal än 43,952 af lidne personer finnas vara upptagne under titeln: *oängifven sjukdom*, lemnar det dock flere nyttiga upplysningar, hvaribland må nämnas, att största mortaliteten varit föranledd af

Häll och styng samt Personer } Starkast i } Aldern
bröstfeber. 41,404 } April och } öfver 50 emellan
Maj. } 25 å 50 samt barn
under 1 år.

Ålderdoms-
bräckligheter. 38,728

Febrar af al- April och } emellan 25 å 50
la slag, - 32,692 Maji } samt öfver 50 år.

Lungsot	31,323	April och Maji	} emellan 25 å 50 } samt öfver 50 år.
Slag, Stickfluss och Bråddöd	25,426	med ringa } skillnad } månaderne } emellan	} Barn under 1 } år och perso- } ner öfver 50 } År.
Rödsot, utsot, eller Diarrhé.	18,343	} Aug. och } Sept.	} emellan 10 å 25 } samt öfver 50 år.

Den sistnämde sjukdomen har åren 1811 och 1813 varit mest gångbar, det förstnämde året synnerligast i Kronobergs, Elfsborgs, Christianstads, Jönköpings, Calmar och Blekinge Län, men det sednare året högst betydligt i Wermlands och Calmare, ända till omkring 1000 personer i hvardera Länet, och i Södermanlands, Östergöthlands, Skaraborgs, Nerikes och Kopparbergs Län till ungefärligen 500 personer i hvardera af dessa Län.

Ibland olyckshändelserne må anmärkas, att omkring 800 personer årligen drunknat, att omkring 380 barn äfven årligen förqväfts genom Mödrar och Ammor, hvaraf nu, såsom de förra qvinqvennierna, antalet finnes störst i Calmare, Wermlands, Jönköpings, Linköpings, Skaraborgs och Kronobergs Län, samt att, under loppet af alla Fem åren, 437 personer sjelfve afhändt sig lifvet, ibland hvilka antalet åren 1814 och 1811 finnes hafva varit störst.

Tab. XI. Förhållandet emellan upplösta och ingångna Äktenskap, hvaraf synes, att de sednare, som år 1811 utgjort 25,615, märkligen aftagit de 3 påföljande åren ända till 18,281, men år 1815 åter uppnått ett antal af 23,553

par. Samma Tabell visar äfven, att största antalet giftermål blifvit ingångne under de 3 sista månaderna af året, och det minsta i Augusti Månad.

Tab. XII. Utgör en Calcul till utrönande af den öfverensstämmelse, hvilken, med anledning af Nativitetens och Mortalitetens i föregående Tabeller uppgifne förhållande, samt Presterskapets särskildt meddelde upplysningar om timade in- och utflytningar under ifrågasvarande qvinqvennum, lämpadt till 1810 års Folkmängd, bör finnas med den, som år 1815 blifvit uppgifven. En så beskaffad jämförelse kan emedlertid, hvad Stockholms Stad angår, icke äga rum, emedan Tabell-Commissionen icke erhåller uppgifter på härstädes skeende årliga in- och utflytningar; men, då Stockholm undantages, har förhållandet i öfrigt funnits vara följande, nemligen: 1810 års Folkmängd har enligt samma års Tabellverk utgjort - - - - - 2,312,377.

Tillkommer under
alla Fem sedermera
framflutne åren flere
födde än döde - 80,290

Afgår uti endel Län
flere döde än födde 5,786.

-----74,504.

Inflyttade Länen

emellan - 415,940.

Utflyttade D:o 410,805.

-----5,135.

-----79,639.

Då Folkmängden skulle blifva 2,392,016.

Efter afdrag af Stockholms Stad från 1815 års uppgifne Folkmängd utgör personalet 2,392,077 och således en difference af endast 61 personer, hvilket förhållande tyckes vitsorda Tabellernes tillförlitlighet och nöjaktig noggranhet i Folkberäkningen af Tabell-författarne, ehuru väl, vid betraktande af hvarje Läns enskilda förhållande i denna Tabell, differencerne förekomma vida betydligare i synnerhet i Wester-Norrlands och Westerbottens Län, men hvartill orsaken otvunget synes kunna härledas, hvad berörde 2:ne Län angår, från deras först efter 1810 närmare bestämda delning, och i afseende på de öfrige från Localen, emedan det gifves Prosterier och Församlingar fördelade i flere Län, hvarvid anteckningarne öfver in- och utflyttningarne endast torde hafva skett å dem, som ifrån Församlingarne i det hela, men icke å dem, som inom dess delar in- eller utflyttat.

Hvad deremot beträffar Stockholms Stad torde med någorlunda visshet kunna antagas, att dess år 1810 uppgifne Folkmängd af blott 65,474 personer varit felaktig, ehuru den alltid i Tabell-verket måste synas mindre än den i sjelfva verket är, dels i anseende till de många Inrikes Resande, hvilka, såsom Mantalsskrifne hemma, icke för andra gången här kunna beräknas, och dels i anseende till det icke obetydliga antal utländningar, som här tidtals vistas; men egentliga orsaken till den i 1810 års Tabeller för Stockholm beräknade ringa folkmängd torde vara, att en stor del af värfvade Arméen ännu icke från kriget hemkommit eller ock under Marcher och Commenderingar varit stadd, så att

den icke kommit att i Tabell-Verket inräknas. Emedlertid torde dock deras antal, som efter Finlands afsöndring från Sverige hit inflyttat under dessa 5 åren, sannolikt utgöra en stor del af den från 1810 synbara tillökningen i Stockholms Stads folkmängd af 10,376 personer.

Följande i ordningen författade Tabeller utvisa Rikets sammanräknade Folkmängd år 1815

utgörande Mankön	-	-	1,176,967.
— Qvinkön	-	-	1,288,099.

eller tillhopa 2,465,066.

Dessa Folkmängden rörande uppgifter hafva för de föregående qvinqvennierna endast Summariskt för hela Riket varit författade, men, till efterkommande af den inför Eders Kongl. Maj:t af Rikens Höglofl. Ständer yttrade underdåniga önskan, att kunna erhålla så specifika Statistiska underrättelser, som möjligt är, har Tabellverket om Folkmängden, så väl i det hela som i alla dess grenar, blifvit utarbetadt så fullständigt, att hvarje hufvudsammandrag visar förhållandet i hvardera Länet och, genom 2:ne vid hvardera förenade bilagor, den ena, serskildta förhållandet för Landet och den andra, för Städerne, likaledes specifikt både för Län och hvarje Stad, till hvilket vidlyftiga arbete emedlertid erfordrats flerdubbel möda och arbete, än förut; och, då 1815 års hithörande Tabeller först i October Månad 1816 hunno complet inkomma ifrån vederbörande Tabell-författare, och flere Månader åtgingo till föreskrifven noggrann revision af dem, samt till partiela sammandrags författande, så att med de nu i underdånighet aflemnade Tabellers utarbe-

tande först i Maj Månad sistlidet år kunde göras början, hvilket arbete, så väl i anseende till dess beskaffenhet, som dermed förenadt ansvar, endast af en Person kan förrättas; Så lär Eder Kongl. Maj: Nådigtäckas finna, att Tabell-Commissionen, emot sin önskan, icke förr än nu kunnat Tabell-verket för sistförflutne qvinquennium i underdånighet aflemna. Till ytterligare upplysning har Commissionen tillika i hvardera Hufvud-Sammandraget låtit utsätta förhållandet åren 1805 och 1810, så att detsamma för ett helt Decennium kan öfverses.

På sådant sätt utvisar:

Tab. XIII } Folkmängden till åldrarne emel-
 med bilagor } lan hvart 5 år, till Stånd, samt
 XIV & XV. } antal gifta eller ogifta, neml.

Personal under 15 års ålder 778,647.
 deremellan och 60 1,471,619.
 deröfver till 100 - - 214,791.
 och öfver 100 - - 9.

2,465,066.

bestående af Adel - 9,681.
 Lärostand. 14,673.
 Ståndspersoner 66,117.
 Borgare - 64,102.
 Bönder - 1,785,883.
 Alla andra 524,610.

2,465,066.

hvaraf äro Gifta 873,729.
 Enklingar - 40,173.
 Enkor - - 130,571.
 Ogifta öfver 15 år 641,946.
 Ungdom derunder 778,647.

2,465,066

och

och boende på Landet 2,216,746.
 i Stockholm 72,989.
 i Rikets öfri-
 ga Städer 175,331.

 248,320.

 2,465,066.

Tab. XVI. med bil.	}	Hushållens antal i Riket:
XVII och XVIII		På Landet i Städ:ne. Summa.
		Förmögna 7,693 - 2,351 - 10,044
		Behållna 131,582 - 12,052 - 143,634
		Fattige 208,974 - 26,231 - 235,205
		Utfattige 67,648 - 8,334 - 75,982

bestående af

2 per-		
soner	58,427 - 13,147 - 71,574	
2. till 5.	185,900 - 22,932 - 208,832	
5. t. 10.	154,670 - 10,290 - 164,960	
10. t. 15.	14,655 - 1,628 - 16,283	
öfv. 15.	2,245 - 971 - 3,216	
	<hr/>	415,897 - 48,968 - 464,865

Vid jämförelse med år 1810 finnas de för-
 mögne Hushållen hafva vunnit en tillväxt af
 2,345, de behållnas af 10,824, och de fattigas af-
 tagit med 1,622, men deremot de utfattige hus-
 hållens antal vara ökad med 3,202. Och vill
 här af synas, att välmågan i Riket under detta
 Qvinquennium varit mera i till- än aftagande,
 till hvilken supposition lika anledning för De-
 cennium förekommer om 1805 års uppgifter
 jämföras med 1815 års här ofvan uppgifne för-
 hållande.

Bihang till Riks-St. Prot. 1817-1818 1:sta Saml. Nr 39, 40.

De följande, som egentligen äro partielle Tabeller till den föregående, utreda Tab. XIX } närmare förhållandet med alla i med bilag. } Riket dels tjenstgörande dels ur XX o. XXI } tjensten gångne Embetsmän och Betjente dels ock Possessionater utan Titul och tjenst, Arrendatorer, utflyttade Borgare på Landet och i Köpingar, Handlande, som nedlagt sin handel, eller Fabrikanter och Konstnärer samt Handtverkare, som upphört med rörelsen, Personer, som ej höra till någon annan Titul, Privatorum ur tjenst gångne Betjente, eller, med ett ord, alla personer, som icke effektivt tillhöra de Handlandes-Fabriks- och Handtverks-Klasserne, Bonde-Ståndet, Privatorum Tjenstfolk eller fattighjon.

Af denna Tabell, hvares numerär stiger, som följer, nemligen:

Läro-Ståndet med Studerande och

Kyrko-Betjening till 10,872

Civil-Statens med dithö-

rande Betjening - 8,911

Militär-Statens - - - - 44,471

Sjöfarande - - - - 9,435

Öfrige nyss uppräknade

Personer - - - - 30,185

103,814

visar sig vidare, att, ehuru väl högre och lägre Embets- och Tjenstemäns samt Presternes antal ifrån år 1810 finnes ökadt, de förres med 51 och de sednares med 152 personer, hafva dock bägge dessa Classer sedan år 1805 blifvit minskade, den förre med 24 och

den sednare med 29; Officerarnes antal liksom Militärernes i allmänhet är deremot ökad under båda qvinqvenni-erne, Officerarnes med 281, Under-Of- ficerarnes med 350 och Soldatesquens med 5,760; Sjöfarandes under alla 10 åren med 695, och alla de öfriges med 4,474 personer.

Tab. XXII med } Specification å Hand-
 bilag. XXIII. } lande Bruks- och
 XXIV. } Fabriks-egare, samt
 Konstnärer och Handtverkare, hvilka,
 inberäknadt Handels- Bruks- Fabriks-
 och Bod-Betjening och Arbetare samt
 Gesäller och Lårgossar, utgöra ett sam-
 fält belopp af - - - - -

73,975

Härvid bör i underdånighet anmärkas, att synnerligast Bruks- och Fabriks-egarnes antal icke kan fullkomligen af Tabell-Verket inhämtas, emedan många ibland dem äro dels Embets- och Tjenstemän och dels tillika Handlande, hvilka såsom ibland berörde Klasser redan inräknade, enligt Tabell-formulärets föreskrift, icke för andra gången fått upptagas. Men, då enahanda föreskrift egde rum både år 1805 och 1810, synes likväl följande jämförelse böra äga nöjaktig visshet, nemligen:

Grossörers antal, som år 1805 var 303, år 1810 307, år 1815 ökad med 128 eller ungefärligen $\frac{2}{3}$ mera;

Mäklares från 24 och 25 till 34
 Minuthandlars från 1985 och

2268 till 2520;

Konstnärers och Handtverkares från 16,161 och 16,745 till 17,593 stare med ungefärligen lika stor tillökning i dem och Handels-cörpsen underlydande Betjenings och Arbetares antal. Men, hvad deremot angår Bruks- och Fabriks-egares samt dertill hörande Betjenings och Arbetares antal, jemnfördt med år 1805, och hvilket redan år 1810 var i betydligt aftagande, har detsamma ännu icke återkommit till 1805 års belopp och finnes minskadt

Patronernes antal med 22

Och Betjenings och Arbetares med

3,734 3,756

Tab. XXV. BondeStåndet, bestående som följer nemligen:

Bönder på egne hemman 147,971

på andras dito 50,292

Nybyggare sedan 1810 3,923

Skärbönder och Fiskare 4,299 206,485

Torpare 69,228

Arbetsföre, Inhyses- och Backstugubjon 40,863

Bonddrängar och gossar 277,466 387,557

Äldrige och bräcklige

Bönder 40,162

Lappar, dels med, dels utan Rehnbjord

1,851 636,055

Bondhustrur 321,966

Enkor	9,319	
Lappqvinor	<u>2,055</u>	333,340
Omyndiga barn	<u>441,345</u>	1,410,740

Hvilken numerär är 42,932 personer större än år 1810, men likväl 4,943 personer mindre än år 1805. Anmärkningsvärdt förekommer, att ehuru väl Bondhustrurnes antal sedan år 1805 är ökad med omkring 8000 finnes deras omyndiga barns antal vara i betydlig mån minskadt, nemligen:

	1815.	1810.	1805.
Gossar	219,636.	204,526.	258,025.
Flickor	221,709.	209,873.	252,377.

Summa 441,345. 414,399. 510,402.
eller en difference af 69,057 barn, hvars orsak lärer vara Bondfolkets allt mera försvagande lefnadssätt emot i förra tider.

I öfrigt bör Tabell-Kommissionen vid denna Tabell i underdånighet erindra, att Bondfolkets ogifta Döttrar icke deruti äro upptagne, emedan de, enligt Tabellformuläret, uppräknas bland Tjenstehjonens antal.

Tab. XXVI med } Innefattar Specifica-
 bilag. XXVII } tioner:
 och XXVIII. } I:ö på Ståndspersoners gifta hustrur med deras omyndiga barn, serskilt för hvarje Klass, hvaraf inses, att giftermålen, hvilka år 1810, snart sagdt i alla Klasser, voro i betydligt aftagande, deremot under detta Qvinqueannium åter tilltagit, men

likväl icke ännu åter ernått, på det hela räknadt, 1805 års belopp. Hustrurnas antal i denne Tabell utgö-

ra nu	110,207	
Deras omyndiga barns	<u>164,072</u>	274,279

2:o Enkor, hvilka lefva af egna medel, af sitt arbete, hos sina barn på landet sköta landbruket eller äro i andras tjenst, hvilkas samfalta antal år 1805 var 80,987 steg år 1815 till - - - 91,311.

Deras omyndige barn	<u>27,336.</u>	118,647.
---------------------	----------------	----------

3:o Ogifta Fruntimmer, som lefva af egne medel 3,797 af arbete - 14,569

Sällskaps-Fruntimmer	<u>1,653</u>	20,019.
----------------------	--------------	---------

af hvilka de 2:ne förstnämndes antal under hela Decennium alltjemt ökats men de sednares aftagit.

4:o Fosterbarn på Barnhus eller hos andra utgöra ett antal något större än 1810, men likväl mindre än år 1805 af - -

	<u>13,757.</u>	426,702.
--	----------------	----------

Tab. XXIX } utreder för-
med Bil. } hållandet med

XXX och XXXI } 1:o Tjenstehjens-Classen, hvaraf ibland Mankönet, Betjeningens antal sedan år 1805 varit i aftagande, och, under tiden minskadt med

2,775 personer, år 1815 utgjorde 26,748.

Ibland Qvinnökönet finnes i synnerhet Kammarjungfrursantal som år 1805 var 1,004 och 1810 var ökad till 2,792, nu minskadt ända till 764, men deremot synes Tjenstepigors och flickors antal vara betydligt ökad, ehuru, då, såsom här ofvan vid Tabellen XXII i underdånighet blifvit anmärkt, Bond-döttrarne till denna Class äro inräknade, egentliga antalet af Qvinnotjenstehjon icke särskildt kan utsättas. Deras gemensamma antal med Bond-Döttrarne utgjorde år 1815

349,527

376,275

2:0 Fattige af begge könen, som hafva fattigdel hemma 33,420
i fattighus 8,053
i Hospitalen 967
som lefva hos

andra, - 19,348 61,788

hvaraf Man-

kön 17,427

Qvin-

kön 44,361

Dessas omyndige Barn 10,464. 72,252.

Bland de Fattiges antal finnes deras, som hafva fattigdel hemma, under detta Decennium,

Tab. XLI. De giftas och ogiftas förhållande sig emellan efter Stånd.

Resuméen af desse sist uppräknade 9 Tabeller är i konnet följande: de gifta parens förhållande i lika stor Folkmängd var år 1810 som 100 till 99 och år 1815 som 100 till 101, 2. Äkta Barns proportion till hustrurne år 1810 som 10 till 62 och 1815 som 10 till 58. Oäkta barnens proportion till ogifta Qvinnorne år 1810 som 1 till 65, och 1815 som 1 till 61. Såsom bevis om en förbättrad vård i afseende på desse sistnämnde, får i underdånighet anföras att efter medeltal hafva endast 2,016 af dem dödt emot 5,293 födde, hvaremot i förra qvinnornes proportionen gemenligen icke understigit hälften.

Alla födda äkta och oäkta Barnens förhållande till Folkmängden var
 år 1810 som 10 till 326 - år 1815 10 till 303.
 de dödes till Folkmängden 10 till 215 10 t. 370.
 de dödes till de födde 100 - 91 100 - 122.

Jemförelsen af Folkmängden 1810 och 1815 emellan visar att de timade förlusterne träffat för båda könen åldrarne emellan 5 och 10, 40 och 50 samt 75 och 85 år samt särskildt manns könet åldern emellan 10 och 15, 45 och 60 samt 90 och 95 och särskildt qvinkönet emellan 85 och 90 samt 95 och 100 år; men alla öfrige åldersgraderne hafva vunnit mer och mindre betydande tillökning. Det vapenföra mankönets antal har sedan 1810 vunnit en tillökning af 26,224 personer och steg 1815 till 455,184 män. Den sistnämnde eller XLI Tabellen upplyser slutligen Folkmängdens förändrade förhållande

till gifta och ogifta, Ståndsviis, i jemnförelse med de bägge föregående qvinqvännerne, och i hvad proportion hvardera Ståndet till förökningen bidragit.

Sedan Riksens Ständer under den 23 Julii 1815 hos Eders Kongl. Majt i underdånighet anmält, hurusom alltsedan 1809 års Riksdag, fråga varit väckt om utarbetande af förslag till ett nytt Representationssätt, och att Ständerne äfven vid då påstående eller 1815 års Riksdag yttrat deras önskan, att ett sådant arbete skulle företagas, men, emot förmodan, saknat dertill nödige upplysningar i den grad, att ett till ändamålet ledande arbete ej kunnat företagas, och därför i underdånighet förnyade deras förut gjorde underdåniga anhållan om fogande af en anstalt till samlande af allmänna Statistiska kurskaper, till hvilket ändamål Riksens Ständer i underdånighet önskade noggranna undersökningars anställande om Rikets befolkning, dess förhållande i afseende på Stånd och Närings-Clas-ser, till orternes vidd, till förmögenhet och lefnadssätt, och att de deraf uppkommande uppgifter författades Länsvis, stödjande sig på detaljer öfver hvarje Härad, så att de kunde föranleda till utrönande af rätta förhållandet, i afseende på de Jordegare, som hittills ansetts orepresenterade, och tillika kunna meddela en historisk öfversigt öfver alla slags Privilegier, huruvida de tillhöra en viss Class, vissa Personer eller vissa Yrken och Näringar, huruvida de äro Civile eller blott Oeconomiske, på hvilka Contract de grunda sig o. s. v., hvarigenom kännedom skölle erhållas af antalet på Personer, hvilka,

allmän kännedom, helst de på Stat Tabell-Commissionen anslagne Expence-medel äro alldeles otillräckliga att, bestrida den dryga tryckningskostnaden. En sådan åtgärd lärer Eder Kongl. Majt emedlertid i Näder täckas finna vara den starkaste driffjeder, att der möjligen emot gifna stränga föreskrifter annorlunda skulle vara händt, förmå vederbörande iakttaga yttersta sorgfällighet och noggranhet, helst Tabell-Commissionen endast från Consistorierne mottager de luthörande Tabeller, utan att vid deras sammanräknande från någon annan Auctoritet ega controllerande uppgifter; Och skulle, i Tabell-Commissionens underdåniga tanka, det i lika hänseende vara högst nyttigt, om Riksens Ständer ville utse någon serskild Fond för framtiden till trycknings-kostnaden af ej allenast qvinqvenni, utan ock af de årliga Mortalitets- och Nativitets-Tabell-Sammandragen.

Slutligen har Tabell-Commissionen väl efter vanligheten härhos i underdånighet bifogat följande Tabeller, nemligen:

Tab. XLII. Å beloppet af Tunneland öppen Jord, samt skiftevis besädd gräsvall, den besädda delen deraf och det uppgifne ungefärliga antalet af Kreatur i hvarje Län och Stad.

Tab. XLIII. Det uppgifna årliga utsädet af Råg, Hvete, Korn, Blandsäd, Hafra och Ärtor samt Potates, jemte Kornets antecknade förökning af hvarje sädeslag hvardera året af fram-lupne qvinqvenni, samt sist

Tab. XLIV beloppet af skörden i Tunnel-tal af hvarje sädeslag för hvart år serskilt uträknadt genom Utsädets multiplication med Kornets uppgifne förökning. Men, då endast den öpp-

na jorden positift blifvit till Tunnländtalet antecknad, hvaremot uppgiften å gräsvall, som skiftevis sås på flere ställen, funnits utsluten, kan Tabell-Commissionen ej undgå att befara allt för mycken osäkerhet i den på så beskaffade uppgifter grundade Tabellen XLIV, och hemtar en ytterligare anledning dertill af Landshöfdinge-Embets i Upsala Län under den 3 November 1816 till Eder Kongl. Majt i underdånighet aflätne Skrifvelse, samt den derjemte bifogade uppgift å Spannmåls-Utsädet i samma Län år 1815, i enlighet hvarmed samma års Utsäde af Råg, Hvete, Korn, Blandsäd, Hafre och Ärtor, skall hafva uppnått 52,560 Tunnor, samt Potatoes-Utsädet 3,970 och, om Städernes plantager äfven inräknas, 5000 Tunnor, hvaremot, enligt de sedermera från vederbörande Tabell-författare inkomna uppgifter, Utsädet i Upsala Län år 1815 af förstnämnde sädeslag sammanräknade endast belöper till 47,913 och af Potatoes 3872 Tunnor, som utgör en difference af tillsammans 5775 Tunnor, hvarförutan Landshöfdinge-Embets förmåler sig hafva haft del af 1812 års Riks-Tabell och funnit det deri för Upsala Län upptagne Utsäde så oförenligt med verkliga förhållandet, att detsamma skall hafva uppnått 4767 Tunnor mera än Riks-Tabellen utsätter, och vid sådant förhållande vågar Tabell-Kommissionen ej på de inkomne uppgifterne grunda någon Calcul öfver födoämne mera eller mindre tillräcklighet för den uppgifne folkmängden. Ofvanberörde Landshöfdinge-Embets i Upsala Län aflätne underdåniga Skrifvelse har Eder Kongl. Majt i Nåder behagat

Iåta öfverlemnna till Tabell-Kommissionen, i afseende på de upplysningar densamma innehåller; Och med hvad Landshöfdinge-Embete i bland annat derutinnan anført, ej mindre om vigten och nödvändigheten af säkra uppgifter i alla de delar, hvarigenom Jordbrukets förkofran eller aftagande kan inhemtas, än ock den gjorda anmärkningen att flera omständigheters bidraga dertill, att uppgifterne i dessa ämnen på den väg, de hittills blifvit hemtade, icke kunna ernå all erforderlig noggrannhet, instämmer äfven Tabell-Commissionen för sin underdåniga del. Presterskapet har också vid flere tillfällen sökt ådagalägga dessa svårigheter, som skola härröra af Allmogens farhåga att vid noggranna uppgifters meddelande härutinnan kunna blifva underkastad högre beskattning dels till Kronan och dels i tionde till Presterskapet o. s. v. Med ett berömvärdt nit har Eder Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Upsala Län ådagalagt möjligheten att i dessa vigtiga ämnen erhålla säkrare uppgifter än tillförene, hvilka äfven synas stå i gemenskap med Landshöfdingarnes årligen afgifvande underdåniga berättelser om årsväxten i Riket; Och Tabell-Commissionen hemtar häraf anledning förmoda, det mera säkerhet än tillförene vunnas om Eder Kongl. Maj:t i Nåder skulle täckas anbefalla Dess Befallningshafvande i Länen, att, på lika sätt med Landshöfdingen i Upsala, igenom Krono-Bejeningens åtgärd, insamla och meddela Tabell-Kommissionen så beskaffade årliga uppgifter i hvad angår utsäde samt skördens förhållande, då Presterskapet tilläfventyrs

kua-

kunde befrias från sådana uppgifters meddelande oftare än hvart 5:te år, men emot sådan befrielse i stället åläggas en vidsträcktare och noggrannare Klassifikation af folkmängden efter Näringarne, samt mera detaillerade uppgifter i afseende på helsovården, igenom hvilket allt Tabell-verket skulle vinna både mera fullständighet och mera tillförlitlighet. Skulle Eders Kongl. Maj:t Nådigst gilla denna underdåniga hemställan, utbeder sig Tabell-Kommissionen i underdånighet, att i desse afseenden få föreslå nya formulärer, som till Qvinqvenni-året 1820 kunde vara kringsände, helst i allt fall en ny Formulär-upplaga dertills måste anskaffas, sedan den förra nu i det närmaste är utgången.

Jemte de i Nåder remitterade Handlingarnes återställande, framhärdat med djupaste vördnad, trohet och nit

Stormäktigste Allernådigste Konung

Eder Kongl. Maj:ts

Underdånigste tropligtigste

Undersätare. och Tjenare

Lars von Engeström.

D. v. Schulzenheim.

E. Rolén.

S. G. Hermelin.

Pehr Sam. Drysen.

Stockholm den 23 Januari 1818,

John Ad. Leijonmark.

Likheten med Originalen intygar.

Ol. Jon. Fährus

I Registratorns i Kongl.

Kamm. Exp. ställe.